

# SZÁNTÓ

**ELŐFIZETÉSI ÁR**  
A Szántóban évről-évre:  
Egy évre ..... 18 h.  
Három évre ..... 52 h.  
Egy évre ..... 28 h.  
Három évre ..... 82 h.  
Egy évre ..... 24 h.  
Három évre ..... 72 h.  
Egy évre ..... 8 h.  
Egy évre ..... 8 h.

Politikai  
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül  
Ünnep utáni napok kivételével.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 6.  
A szerkesztőség kéziratok elfogad-  
ására vagy megörzészére nem  
vállalkozik.  
Előfizetések és hirdetések a kiadó  
hivatalához intézendők.

**XXIII. évfolyam 69. szám.**

**Nagyvárad**

**Szombat, 1917 március 24.**

## Teljes a zürzavar Oroszországban.

### Protopopov külön békéről tárgyalt.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik diplomáciai forrásból: A régi orosz kormány nemcsak hajlandó volt a külön békére, hanem Protopopov már tárgyalásokat folytatott, hogy a londoni szerződés záradéka alapján megkötethetik a külön békét. A kormány az élelmiszerhiányt mesterségesen idéste fel a békehangulat megerősítésére.

### Az orosz hadsereg bomlása.

#### A tábornokok felhívása hadseregeikhez.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Ruskij, Brussilov, Ratko Dimitriew és Kornilow tábornokok felhívást intéztek hadseregeikhez, hogy térjenek vissza a rendhez. Fegyelem nélkül meggyengül a hadsereg ereje, holott minden erőt koncentrálni kell az ellenség legyőzésére, mely alkalmas pillanatra vár csupán, hogy hatalmas csapást mérjen Oroszországra.

### Moldvában 40.000 katona fellázadt.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) Malmóból jelentik: A moldvai csapatok közt hír szerint az élelmezés nehézségei miatt lázongás tört ki. Mintegy 40.000 katona fellázadt s a cserkész tiszteket majdnem mind megölte. A forradalmárok és Gurko csapatai között véres harcok folynak.

### A munkásbizottság hatalmasabb a kormánynál.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratoznak: Egy svéd lap tudósít az orosz munkásbizottság egyik tagjának következő jellemző kijelentését közli:

— Mi csak elnyomóink ellen viselünk háborút, de nem idegen népek ellen.

A Cseidze-párt stockholmi bizalmi embere, kijelentette, hogy a munkásbizottság hatalmasabb a kormánynál s főtörekvése: a mielőbbi békekötés.

## A németek visszavonulóban nagy csapást mértek a franciákra

Berlin, március 23. A nagyfőhadiszámú jelentés:

### Nyugati harctér.

Ugy saját, mint ellenséges felderítő csapatoknak előretörése következtében a flandriai arcvonalon és az Arras szakaszon időnkint növekedett a tüzéségi tevékenység. Elhelyeken számos foglyot juttatunk kezünkre. Azokat a francia csapatokat, amelyek a Saint Simon mindkét oldalán, a Somme és a Crozat csatornán átkeltek, miközben a szakaszok ellen és e-eken túl támadásra nyomultak előre, visszavetítettük. Az ellenség véres vesztéseket szenvedett és 230 foglyot, valamint számos géppuskát és járművet veszített. Az Oise és az Aisne között az esti órákban Margivaltól nyugatra és délre harcok fejlődtek. Negy francia erők támadásait tüzelőfűnkkel és ellentámadással nagy veszteségük mellett vertük vissza. Tüzéségünk a csapatgyülekezésekben és mozgulatokban másutt is eredményt ígérő célpontokat talált.

A La Ville au Be's erdőben egy erős tűz után megindult francia előretörés meghiúsult. Vállalkozásunkból Vatromillénél a Voivre síkságon 12 foglyot és 2 géppuska-vert szállítottunk be.

### Keleti harctér.

Nem volt lényeges harci esemény.

## Mudrosz bombázása.

### Macedóniai front.

A franciák Monastirnál a tavak szorosában kudarcot vallott részleges támadáson és szakított tüzéségen kívül nyugodtan viselkedtek. Egyik léghajónk a 20. ról 21-re virradó éjjel Mudrosznál (Lemnosz szigete)

**MAYER ÖDÖN és Tsa.**

villamos- és gázerőre berendezett ékszer  
ipartelege

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi felszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árrban veszünk !!

határozan bombázott magyar építményeket és azután sértetlenül tért vissza kikötésébe.

Ludendorff, első főszázadosmester.

**A 26—45 éves népfelkelők bevonulnak.** A hivatalos lap tegnapi száma a honvédelmi miniszter rendeletét közli, melynek értelmében az 1872. évtől 1891. évig beszárolag terjedő időközben született magyar állampolgárok, akik a megtartott szemléken a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1917. évi április 16-án bevonulni tartoznak a behívó jegyen megjelölt helyre. — Ugyanekkor vonulnak be mindazok, akik önként belépés folytán sorostattak be.

## Apponyi interpellációja a 20 éves kiegyezésről.

### A képviselőház ülése.

Budapest, március 24.

A képviselőház ülését tegnap délután negyed 4 órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Apponyi Albert gróf tegnap elhatalmasított interpellációjának elmondására a Ház engedélyt ad.

A miniszterelnök jelentésének tárgyalásánál Benedek János a koncentrációs alakulás mellett foglal állást. Sürgősi a választójog kiterjesztését, a hazatérő katonák számára földet kár.

Bikády Antal szerint a kormány gyorsan ragaszkodik a hatalomhoz.

Sümegei Vilmos erdélyi dolgokról beszél.

### Apponyi Albert gróf

egy órással beszédében ismét felidéz a miniszterelnököt a 20 éves gazdasági szerződésről, melyet ártalmatlanak mond a nemzetre. Jelen pillanat nem alkalmas hosszulejású szerződés kötésére, Hilferich pedig beszédében azt mondja, hogy a tárgyalások még folyamatosan vannak Magyarországgal. Nem áll tehát az, hogy Németország felszoroza a szerződést, mert érdekese, hogy erős Magyarország legyen itt. Felidéz a miniszterelnököt, nyilatkozzék, minő stádiumban van a kérdés a felvilágosítottak-e Németországot arról, hogy az a parlament nem jogosított hosszabb lejáratú szerződések kötésére.

Apponyi ezzel leült, esend lett s várta a miniszterelnök felszólalását, de Tisza nyugodtan állt a helyén s az elnök kijelentette, hogy az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

A beloldalon zavargás támadt.

— És a válasz? Segítség, gyalázat, kiáltják.

Barta Odón: Nem Tiszára, hanem a nemzetre segítség.

Aszón indignálódva távoztak.

A képviselőház hét óra, kedden, szerdén ülést nem tart.

\* **Köhögés.** hurut, rekedtség és elgyötörtség ellen gyors és biztos hatású szer a Parkas-féle hurut szeletke. Ár 1-20 kor. Kapható Parkas István „Apoló” drogeriájában Nagy-váradi, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv és kávé.

# Milliók békevágya Olaszországban.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) *Luganóból jelentik: Egész Olaszországban a békevágy megerősödött. A lapok szerint a békevágy feléledését hiába tagadják vagy nevetik ki, hivatalos szociálista körök a békéről beszélnek s milliók és milliók figyelnek arra, amit mondanak.*

## A háboru súlypontja az olasz harctéren lesz.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) *Luganóból jelentik: Az olasz sajtóban aggodalmasan tárgyalják a francia kormányválságot és az oroszországi eseményeket. Hangsúlyozták, hogy a háboru döntő fejezetéhez közeledünk, amelynek súlypontja az olasz harctéren lesz.*

## Vilmos császár köszönete tanácsadóinak.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) *Berlinből jelentik: Vilmos császár a nyugati fronton végbevitt mesteri visszavonulás alkalmából táviratot intézett a bajor trónörökösökhöz, akinek köszönetét fejezi ki, Hindenburghoz és Ludendorffhoz, akiknek bölcs tanácsa juttatta erre az elhatározásra, amely az egész frontra kihat, köszönetét fejezi ki mindkettőjüknek s Ludendorffnak a Vörös Sasrendet a kardokkal adományozta.*

## A berezinai véres csata.

**Keleti harctér.** Budapest, március 23. (Hivatalos.) *A Berezinánál végrehajtott előretörésünk, a melyről már a tegnapi jelentés megemlékezett, az ellenségnek erős és véres veszteséget okozott. Egyébként nincs jelenteni való.*

**Olasz harctér.** Budapest, március 23. (Hivatalos.) *Különös esemény nem történt.*

**Délkeleti harctér.** Budapest, március 23. (Hivatalos.) *Az Ochrida tótól keletre ismét megghiusult egy francia támadás. Höfer.*

## Az angol parlament üdvözli a győzelmes orosz forradalmat.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) *Bonar Law miniszter az angol alsóház ülésén beszédet mondott.*

— Nem lehet feladatunk, szólt, kormány került uralkodni, amely a haza polgárainak vagy lakosainak akaratát képviseli. *Asquith* volt miniszterelnök támogatja Bonar Law indítványát, hogy az orosz győzelmes forradalmat üdvözöljék. Bármi legyen a végső döntés, mondotta, Oroszország e lépésével elfoglalta helyét a világ nagy demokráciáinak oldalán.

## Halál a zsarnokokra!

Budapest március 23. (Saját tudósítónktól.) *A Times jelenté Pétrovárról:*

*Láttam felvonuló tömeget, amelynek vörös zászlóira ez volt írva:*

**Halál a zsarnokokra!**

*A felizgatott tömeg a cárné és a cár fejét követelte, azután a volt minisztereket. A cárnét minden barátja elhagyta, beteg gyermekkel vele vannak, orvosa nincs. A duma küldte el végül hozzá orvosát.*

## Egy bérlő a színházi bérlőtről.

Tegnap a következő sorokat kapjuk:

Becses lapjának f. évi március 22 ik számában megjelent „A színházi bérlő vége” című cikkét végtelen csodálkozással olvastam a teljesen érthetetlennek tartom, hogyan lehetett meg ilyen egyszerű — kiáltóan érthetelen — cikk éppen a „Tiszántul” hasábjain.

A színházi bérlőkre általában a nagy váradi színházbérlőre különösen elfogultan alkalmazott kritika abszolút téves következtetéseken alapul.

A színházi bérlő eladósorban nem a bérlők kényelmi szempontjából létesült, hanem mindenkor a színház finanziaie érdekeinek biztosításául. Ez volt mindig az a biztos bázis, amelyre építeni lehetett a színház jövőjét, amelyel a magát büszkén „kulturált” névvel nevezett színház valóban „kulturált” csinalhatott.

Volt idő, — nem is olyan régen — amikor a színház a bérlők nélkül — egyáltalában nem tudott volna működni.

A színházgatókat tehát nem téves „fikció” vezette félre, — mikor a bérlők biztos jövedelméhez mindenkor ragaszkodtak, — hanem a 2x2 egyszerű, de bölcs ismerete.

Amint cikkirő ur „szépséges korának történelmében” a színházi bérlő vétkül félre, azt a színházgató publikum általánosan ismert neveléséneként sajnosan elég jól ismerjük. De bigyis nekem cikkirő ur, hogy nem a bérlők distinguált sorában kell keresni a hangosabbat, jobban felfogó és a hangulatot csunyábban rontó elemeket, hanem sokkal inkább a háborús kereskedői konjunktúrákat merészen kibaszó, de szerénynek éppen nem nevezhető polgáriságunk sorában, akik oly nagy önzéssel a oly kicsiny műveltséggel élvezik nap nap mellett színházunk „kulturáltját”.

A nagy tömeg, melyre cikkirő ur oly lángoló párbosszal hivatkozik, mindig megtalálja az őt megillető helyet a bérlők mellett. A nagy tömegnek nem kell a párboly színművészetében sem, művészetében teljesség-

zén pedig valóban nem a bérlő éjt esorbát. Talán inkább fordítva áll az eset. Téved cikkirő ur azon állításával, hogy a színházi bérlő súlyozta le a társulat erejét a színházadot a mutatónyosságig.

A mutatónyosságot nem a — kétségtelesen magasabb és tisztultab értelműségű bérlő szomszujhozsa — hanem inkább a jelen háborús körülmények forgatagában fejszínre került Csász Izrael és Nyusz Jakabok — a szokás látványosságára éhes — becses családtagsaik ... a Szalik ... meg a Málík ...

A jelen idők elfajult szentes kereskedelmi felfogása — megleshet hogy cikkirő urnak igazat ad állításában, — talán széles rétegekben jóleső visszhangra is találunk sorai — vagy talán tán színházi vezető körökben is foglalkoztatja a „jövésiem” intenzívebb kikészítése — az egyetlen — a drága cél sz „üzleti haszon”.

Ha cikkirő ur az előbbieket képviseli, akkor véleménye nem érdekel, de ha a színház vezetőségének volt szívszóója — az utóbbiaknak csak azt ajánlom becses figyelemükbe, hogy igen jól gondolják meg lépésük hordozóját — (az idők múlnak — s elmulnak a pénzhiányt egyoldala elosztása jelen napja) s a bérlő elterelésével városunk művelti társadalmának legfőbb fejszínre szon közönségét zárják ki a színházból, a mely tisztult művészekkel, műveltséggel, megértéssel a kedélyvel egyedül igaz élvezője az igaz művészetnek s jóindulatú kritikusa s elterelője színházunk sok hibájának s még több hiányosságának.

Cikkirő Uram! A közönség a részének kiradásával lehet a színház az egyiknek jó szórakozóhely, a másiknak jó üzlet, de soha többé az igazi nem a színházgató kultúrtemploma.

Fogadjon mélyen tisztelt Főszervező Ur legmagyob tiszteltem kifejezését.

Egy bérlő.

Haban a most közölt levélben feltűnő az az élénk tiltakozás, amely a színház jövédelmességétől félti a színházi kulturát. Ha a levélirő figyelemmel olvasta volna el cik-

künket, észrevette volna, hogy annak minden sorát a műsor színvonalának emelésére irányuló vágy fűzi át. Ha nincs bérlő, ha van hely a közönség részére, ha nem kell tekintettel lenni az A. B. C. és bérlőre, akkor lehet jó műsort összeállítani, lehet felvenni Shakespeare, Molière, lehet a magyar klasszikusokat, lehet rendezni ciklusokat lehet nemcsak és szép darabokra áldozni pénz és fáradságot s ki lehet dobni tülezes, levegőtlen darabokat, lelketlen, gyárilag előállított színműveket.

A bérlőt az esetben sem zárja ki senki a színházból, csak egyenlővé tenné vele a közönség többi részét. Azt pedig, hogy milyen a véleménynyilvánítása a bérlőközönség egyrészének, számtalanakor hallhatja bárki azokat a hangos, lesújtó, kellemetlen kisorlásokat, amelyek egy-egy bérlő helyről felhangzanak és szíjjelvágnak, mint a arap-neliszilánkok.

Színészek és színésznők, darabok és rendezés hangos, rögtönös megítélésben részvételnek még az előadás folyamata alatt a kis botlások nagy megbotránkozásokba fuladnak. Valóságos ráptojás-élmények ezek, kísérve eredeti kifejezésekkel. A tévedéseket hangosan korrigálják, a hibákat felszólítják, a diszkrét leszólják. Vesszőfutás néha egy-egy előadás színészre és hallgatóra, viszont a színész is bizalmaskodóbb a bérlővel szemben, mint a napi látogatóval. Odaint, ránevet, felkacsiat, fikszirov, jelt ad, széles mosollyal jelzi, hogy ráismert a a bérlő ő viszont integet, nyájasan nevet, s ha szabadjegy, még fasztelenőbb. Nagyon családlansá lett már a művészet templomában a hang és a modor. az urak egymás között éreik megukat a a fizető nép, a pöblt csak kellemetlen ráadás a „művészet”-re, pedig ez a nép az, amely szent

## A NŐVÉDELEMRŐL.

Írta és a Kath Nővédő Egyesület teastélyén felolvasta: Szontagh Gusztávné.

## II.

A nők a különböző foglalkozásoknak 3 nagy ágában, 1. mint cselédek, 2. mint munkások és 3. mint kereskedelmi alkalmazottak nyerne elhelyezést.

A cselédi sorban lévő nő helyzetét minden háziasszony bizonyára eléggé ismeri, ennek megvételét tehát rá bízom kinékinék a fantáziájára.

A cselédekre és helyzetükre vonatkozó statisztikai kimutatások nagyon in szedők és kezd legrsek. Dr. Sallies, berlini egyetemi tanár 9000 kérdőívet küldött szét a cselédekhez és uróikhoz, amelyeket abázi asszonyokhoz intézett, ilyen kérdések voltak olvashatók: Mennyi bért fizet Ön? Mikor kell fel a cselédje télen és mikor nyáron? Mikor fejezi be munkáját télen és mikor nyáron? Hányszor kap kimenőt a leány? Ugyan azt teszi a leány is mint Ön? Hol és mily helyen él a leány? Sokott-e templomba járni? stb ...

A 9000 ívből természetesen csak közül belől 5000 iv érkezett vissza kitöltötten. A cselédre intézett kérdő ívek közül alig 1-2 volt kitöltve, mert a kérdő ívek vissza küldését az urók megtiltották!

Általános az a tapasztalat, hogy a cselédék száma fogy. Inkább keresik a könnyűt, de erkölcsileg talán több kockázattal járó kereseti ágakat. Ennek oka részben abban rejlik, hogy sok cselédterítő

visszél a szolgáló leány fizikai muat-bíráásával, mérészt, hogy helyzetük a törvény útján hogyan kellőképpen rendezve.

A cseléd osztály részéről felállított főbb követelések a következők: A cselédkönyv megszüntetése és szolgálati bizonyítvánnyal való helyettesítése. A vasárnapon kívüli hetenként még egy szabad délután megadása. Betegség es baleset ellen való kötelező biztosítás. Városi vagy községi munka bőveitők, helyszerező iradék felállítás, az ipari munkásokról szóló törvény kiterjesztése a cselédekre is.

Mint látható, a követelések között van több olyan, amely megszívlelésre méltó. A németországi kath. nővédő egyesületek a követelések közül főleg a kötelező baleset és betegség ellen való biztosítást és a cselédrendelet humanizmusát karolja fel különösen oly irányban, hogy bizonyos cselédterítők ne éljenek vissza cselédjeik tehetetlenségével és ne alkalmazhassanak ellen a testi ferlyitket. Az ipari munkásokról szóló törvény kiterjesztése a cselédekre kíván volna, mert ha a régi patriarchális viszony a cselédség és a gazdája között sok tekintetben érvessett is régi erejéből és finomságából, a cseléd hivatala mégis csak sok tekintetben elüt az ipari munkásétól.

Mindazok a követelések, a melyek a cselédék számára jobb lakást és ellátást igényelnek, megérdemlik támogatásunkat. Teljesen igazat kell adnunk Oberdorfernek, aki a „Keresztény nő és cselédje” című művében azt írja: sokan a cselédkérdés alatt csak azt a kérdést értik, hogy miként is lehetne oly cselédre szert tenni, aki kevés pénzért sok munkát végezne, önfelelőző volna a a kemény bánásmódot megadással

viselne. A cselédkérdést ily értelemben megoldani nem lehet!

A nemesszervi hási asszony a cselédjét is szentesítet foglalkoztatja házában és örökdi erkölcsi tisztasága és vallási romtalansága felett. „Nur das Gefül der Frauendebhaft zieber Sir, dem Gefül der Freiheit vor!” — így írja egy smiki professor.

1860 ban az ipari munkások számának csak 5 százalékát tették a nők. 1895 ben már 20 százalékát. 1905 ben ca. 30 százalékát és számuk mintegy 1 és fél millió!

Családi állapotuk szerint 58 százalék hajadon, 30 százalék özvegy és csak 14 százalék a férjes.

Hogy mennyire elhagyatott és örvényes a szegény munkásnő helyzete, — igen szépen ecseteli Gnauch Kühne asszony „Einführung in die Arbeiterinnen Frage” című munkájában, ahol többek közt ezt írja: az ipari munkásnő életének legrosszabb pontja: elhagyatottsága, arvasága. A régi időkben is voltak, ugy halljuk, ipari munkásnők, de azt is hallottuk, hogy azok a családhoz, vagy egy szorosabb körhöz tartoztak a anyagiilag el voltak látva! Csak az újabb kor ismeri a családjától elszakadt, egyedülálló munkásnőt, aki szabad, teljesen szabad, akár a madár!

Az ily viszonyok között élő nő védelmére elsősorban a törvényhozás hivatott.

Katholikus részről Kettler püspök a következő követeléseket támasztja a munka adókkal szemben: Külön munkahelyiségek a leányok részére, szigorú felügyelet a család nélküli fiatal leányok részére, külön munkáslakás, külön étkező helyiségek és külön női vezetők, a férfi vezetők helyett.

áhitattal figyel minden erőre, minden mozdulatra, mert azt hiszi, hogy ez a művészet igéretföldjére vezet. A bérlet és a szabadjegy? Diskurál, ásit, kritizál, íteget és nagyon otthon van.

A bérlet ma teher. A pénz, mit hoz a színháznak, felesleges előleg. Nem ebből él a színház, hanem a helyek szabaddá tételéből virulna fel. Így látjuk mi az esetet, anélkül, hogy a színházgató érdekeire tekintettel lennénk.

De hajlandók vagyunk azt a nézetünket levenni rapirendről egy esetben. Vegye át a város házikészletbe a színházat, vegesse azt legmagasabb művészeti elvek szerint. Ne tekintsen a jövedelmességére, hanem csak a nemzeti és művészeti értékekre. Áldozzon rá, adjon bérletet, olcsó helyeket szabjon a népeknek. Akkor nem lesz jó üzlet, szó aközö hely a színház, hanem a kultúra igazi templomai.

## A család az isteni világrendben

A Kath. Kőr köznevelődési osztályán elmondotta: Gálly Sándor.

A francia akadémia hírneves tudósa, Janet Paul egyik nemrég megjelent művében így jellemzi az emberiség három utolsó századát: „a 17. század olyan század, amely még hitt, a 18. amely tagad, a 19. ik, amely kételkedik.” E pár szóban az utolsó idők egész kulturtörténet képe van megjelölve. A jelen századunkat, a XX. századot is nevezhetjük kételkedés, ingadozás századának. A tudomány, erkölcs, politika, társadalmi élet legfőbb alapkérdései inognak és velük együtt inog minden, ami a kérdésekkel összefüggésben van.

Életünk biztos irányítója a kipróbált, megigazított, diadalmas, örömteljes, napnyugati világnevet. Életünket megbízható

elvek, igazságok irányíthatják. Az élet sokkal értékesebb, mintsem hogy az öltre, szeszélyek, indulatok bizonytalan hullámzására bizzuk. Öletből, szeszélyből, szenvedélyből összetévesztett hamis világnevet nem lehet lelki kultúránk kulturtökélye.

A hamis világnevetek nem bírják ki az életteher próbáját, összetörnek, összeomlanak. Egyedül a krisztusi elvek világossá tételével bírja ki az élet teherpróbáját, ez a világnevet a legnagyobb disharmoniában harmóniát tud teremteni, az élet legnagyobb krisztusi, szakadékaik keresztül tud segíteni mindent legyőző és duruzdó életenergiájával.

A krisztusi világnevetet őrizni kell, a keresztény világnevet fellegvára, tüshelye világító torony a keresztény család. Mily magaslatos kulturális missziója van a keresztény családnak az isteni világrendben, a krisztusi világnevet fenntartásában, terjesztésében megállíthatóságában. A keresztény család ideális magaslatán akkor áll, ha a krisztusi igazság bevehetetlen fellegvára, kioltatlan tüshelye és elhomályosíthatatlan világító tornya. Szent dologhoz csakis szent szándékkal közelkedhetünk. A család Isten által alapított szentség, melynek bensejében láthatatlanul lakik és működik, hogy az emberek, akik hajlandók a földön az ő országát terjeszteni, egyszerű feladatok teljesítésében támogassa.

A család Isten műve. Isten teremtette a férfit és a nőt, ő kötötte össze a kölcsönös szeretet és a teremtőjék törvénye iránti köztös engedelmesség köteléke által és az emberi nem szaporodását bízza rájuk, tehát mintegy résztvesznek Isten teremtő munkájában. Mivel pedig Isten egy nőt egy férfival egyesített, ezáltal kezdettől fogva megaszabta a házasság alaptörvényeit. Szentesítette a házassági kötelék egységét és felbonthatatlanságát, még pedig minden más intézmény előtt. Ha vizsgáljuk, hogyan alakul a család, kerakán állíthatjuk, hogy azt sem az érdekek, sem az érdekek nem alapíthatják. A család kútfeje Bougaud szerint nemesebb valami mint az érdekek, jobb, tisztább, szentebb, mint az érdekek s kijelenti,

hogy ez a kútfeje a szív, azaz a szeretet szükségége.

Szükségérzet, mely magát feledni tudja, magát feláldozza azon egyetlén feltétel alatt, hogy magát soha többé vissza nem veszi. A szív azon ünnepléses pillanata, mondja a jeles író tovább, mikor megialálja azt az egyet, akit egyedül a szív kíván szeretni, alapítja meg a családot.

A szeretet élete a növekedés, halála a csökkenés, az egység és felbonthatatlanságot a szeretet természete kívánja és aztán a nő méltósága és a gyermek nevelés fontossága. E tulajdonságait a családnak csak éppen föltaláljuk, mert tulajdonképpen ha a keresztény világnevet és a család nemesszereffüggését vizsgáljuk, akkor látjuk, hogy a családok minő erkölcsi és társadalmi fontossága van az isteni világrendben.

Nagy ékes szólásra volna szüksége annak, aki a családi életnek mindennemű áldását méltóképpen akarná eszterelni. Az emberi társadalomnak legszebb darabja a család, de egyszerűsége a legbájosabb is.

Az élet viharában kifáradva, megfáradva, a családi fészkekben találja nyugalmat és vigasztalást, ez az a nyaföld, melyből Antoukénál mindig friss erőt és életkedvet merít. A gyermekek pedig itt anyai nevelésüket amivel mindent megmondhatunk.

A társadalomnak, államnak nemcsak alapja, hanem kiapadhatatlan erőforrása is és az állampolgároknak legjobb iskolája a család.

A fölérendeltségi, egyenlőségi és alárendeltségi hármasságot, mely az államnak polgárait egybefűzi, minden ember először a családban éli át és szokja meg. A téve a gyermekeséget megszokja az engedelmességet, a kegyeletet és tisztelgetést, mellyel majd feljebbvalójának fog tartozni, a testvéri és később a hitvestársi viszonyban megtudja, mi az egyenlőség, a kölcsönök megbecsülés és a szeretet, mely a polgárok között is kell, hogy meg legyen, végre mint szülő, megtanul az ember erőlyesen és mégis szeretettel kormányozni, aminek zlat

Még fájdalmasabb az ugynevezett házi munkásoknak a helyzete, akik a következő 3 csoportba oszthatók.

1. A tulajdonképeni házi iparosok, kik saját műhelyben saját anyagot dolgoznak fel,

2. a házi munkások, akik mint alkalmazottak otthon dolgozzák fel a kapott anyagot és

3. azok a házi iparosok, akik az idegen anyagot közvetítő útján kapják.

Hogy ezekkel a házi iparosokkal szemben mily megymérvű lehet a munkabörle szorítás, példa legyen arra egy hannóveri munkásné jelentése arról, hogy az ottani asszonyok egy gyermek bioszt 10 pfeningért, — a mi pénzük szerint oca. 15 fillér — vernek, amhez még órnát is adnak s a munkát átadás előtt ki is vasalják!

Hogy miből él és hogyan él egy ilyen szerezésű munkásné, azt csak elgondolhatunk lehet!

Luise Otto Peters egy kis verában énekelte meg az érechegységnek szomorú sorsú munkásnőt:

Seht ihr sie sitzen am Klöppelkissen,  
Die Wangen bleich und die Augen rot,  
Sie nügen sich ab für einen Bissen,  
Für einen Bissen schwarzes Brot.

Kartoffeln in der Früh, des Mittags in der Brüh,  
Kartoffeln mit samt dem Kleid, Kartoffeln in der  
[Ewigkeit.]

A következőképpen ezek az életmódnak, — a tuberkulózis és az erkölcsi nyomor! Messzire vezetne mindannak az előadása, hogy minő uton és módon lehetne ez állapotokon segíteni.

A baj megismerése azonban már fél gyógyulás s a társadalomnak és az államnak vállaltva kell dolgoznia azon, hogy ez állapotokon segítve legyen.

\*

A nő tevékenységét a kereskedelmi forgalomban látják legkevésbébb szívesen a férfi kartársak. Sőt a németországi kath. kereskedői egyesületi szövetsége sem lelkesedik a nőnek e téren való térhódításáért. Ennek oka: 1. a nő testi gyengéje, 2. az erkölcsi vesélyek és 3. a konkurrencia féltelme.

A női kereskedelmi alkalmazottakra vonatkozólag a fővédelem így eladsortban a vallás, az erkölcs és az egészség megvédésére irányul.

A női kereskedelmi alkalmazottak szervezete sokkal gyengébb a férfiénál; szükség van arra, hogy időnként kipihenhesse magát; nem állhat folytonosan a kiszolgáló szettel mellett sem.

Dr. Silbermann berlini egyetemi tanár hosszu, érdekes fejezetben írja le, mily kízó, sokszor gyógyíthatatlan betegségekkel küdenek a nők, amit azazl szerettek maguknak, hogy napközben nem tudtak leülni.

Vallásos és erkölcsi élete az ide tartozó nőnek csak úgy óvható meg, ha alkalmuk van vasár- és ünnepnapokon az isteniltelést és szentbeszéd (szentmise) hallgatására.

A konkurrenciat illetőleg is védelemre szorul a nő. Tájékozatlan, rendszerint felületesebb kiképzettségű nyer, szaktudása nem megfelelő, emellett a naivitása szinte meg ható.

Hogy tekintetben minő furcsaságokkal számol be az élet, arra nézve jellemző egy

15 éves leánynak ajánlata, aki folyamodványában a következőket írta:

„Az összes iródi szaktudást felölaló 6 hentes gyors tanfolyam elvégzése után tökéletesen rátermett vagyok a hirdett állás betöltésére.”

Ebből is látszik, hogy a kereskedelmi és tanonciskolai szaktépzésre mily nagy feladatok várnak még!

\*

Ezek képeznék azoknak a bajoknak egy nagyon csekély részét, amelyek a kereső nő védelmét szükségessé teszik. Szándékosan kerültem a részletet, mert nem akarnék a felületesség hibájába esni.

Celom csak az volt, hogy felbresszem szves érdeklődésüket a növédelem problémájának rendkívüli fontosságára, hogy rá mutassak a nő védelmére irányuló tenni valókra, amelyeknek a munkások és női alkalmazottaknak ugy a házi teendőikben, mint a szakismereteikben való alapos kiképzetésére, — a munkabörék arányos emelkedésének előmozdítására, jobb lakás és étkezési viszonyok megteremtésére, betegség és agkor esetére szóló biztosítás gondos és humanus szabályozására, erkölcsi és lelki életük tisztaságának megőrzésére és fejlesztésére kell irányulnia.

\*

Özömmel kell üdvözlönnünk e téren a szociális missiótársulat nagyváradi leányklubjának megalakulását, melynek működéséhez sok szép reményt fűzhetünk, — de a növédelmet mindannyiankozt szívünkön kell viselnünk, hisz testvéreinkről, katolikus leányok és asszonyokról van szó.

vezető ember az állami életben nagy hasznát veszi. Azért a család a társadalmi erőknek előkészítője.

Azért a családot nagyon kell becsülni, védeni kell azt, őrizni tisztaságát és nem leizálni. Ha jó a családi élet, akkor rossz törvények mellett is fennállhat az állam. Ellenben, ahol züllett a családi élet, ott a legjobb törvények sem mentik meg az államot a pusztulástól.

Vannak sokan, akik a család keletkezésére, hivatására, jellegére, természetére különféle hamis teóriákat hirdetnek, mintha a család a társadalmi fejlődés egyik jelensége, pusztán polgári, világi piaci szerződéses megállapítás, mely semmi összefüggésben nincs az isteni eszmével, a vallási eszmével és ezzel életét, fenntartó erejétől, alapjától fosztják meg.

Bougaud azért tartja betegnek a világot, mert kevés az édesany, mert kevesen szeretik ki az anyaság isteni erőit.

Anyák kelljenek, akkor nem lesznek tévelygő fiúk, s ha lesznek is, tévelygésük nem tart sokáig, az anyai szeretet műve vezet a jó útra, amelyen föltalálja a jó pástort.

Míg odakünn a vízivater tombol és minden romba dönt, addig csak egy szikla áll rendületlenül. Itt kell tehát jövőnköt biztosítani. IX. Pius: Adistok nekem ilyen ker. anyákat és én megmentem a súlydát világot. Ezt az utat jelöli meg a nagy szociális pápa XIII. Leo: Minél szilárdabb alapra épül a család értéke, minél buszágobban oktatják a szülői gyermekeiket a vallás elveire, minél szentebb igyekkezettel nevelik őket azok szerint: annál nagyobb áldás sarjadnak majd a család szentélyéből az egész nagy társadalom javára. Szente jük meg a családot minél jobban és megmentjük Magyar országot.

## Gyorsaság nem hozorkányság.

### Három hét alatt érkezett meg a miniszter rendelete Budapesttől Debrecenig.

Az utóbb elmúlt hetekben még nagyobb volt a dohánynemnek hiánya, mint azelőtt.

Mikor a dohány és szivar árát felemelték, mint azt meg is írtuk, feltűnt, hogy a dohánytözsdek csak a régebben megállapított összegnek megfelelő dohányneműt, tehát kevesebb mennyiséget kaptak. Persze akkor csodálkoztak sokan, de nem találhatták meg ennek a magyarázatát.

Még különösebb, hogy különleges dohánygyártmány egy idő óta egyáltalán nem érkezett Nagyváradra.

Most asután kitudódott, hogy miért érkezett Nagyváradra az utóbbi időben oly kevés dohánynemű s miért maradtak el teljesen a különlegességek.

A pénzügyminiszter ugyanis 31291—917. szám alatt egyetértve a kereskedelmi miniszter 15950—917. sz. rendeletével, értesítette az összes kir. pénzügyigazgatóságokat, pénzügyöréseket, dohánygyárakat, dohányraktárakat, nagy és kistözsdeket, illetve a más összes fel és leadó állomásait, hogy szokot a dohányárakat, melyek a dohánybevételektől a dohánygyárakhoz, innét a dohányraktárba; valamint a dohány nagyraktárból a nagyözsdekre vannak irányítva, a vesuton soronkívül vegyék fel, raktározás és soronkívül szállítsák az első vonattal.

A miniszteri rendeletet február 28-án becsatolták ki s az rendes időben meg is érkezett a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságához és a nagyváradí dohányraktárhoz.

Várták a dohányt, de sz csak nem jött, csak csekély mennyiségben, mint régen.

Tudakozódtak Debrecenben, de ott nem tudtak a rendelkezésről.

Végre megjött Debrecenből az értesítés, hogy március 22-én érkezett oda a miniszteri rendelet s most már utnak indítják azokat a dohányszállítványokat, amelyek a nagyváradí dohányraktárak részére már készen állottak.

Három hét kellett tehát ahhoz, hogy a miniszter rendelete Budapesttől Debrecenbe megérkezzen.

Azt nem tudoi, hogy hol történt a hiba, de az bizonyos, hogy a kincstár is tetemes összeget vesztett a késedelem által, mert jó néhány ezer korona füstbe ment volna a három hét alatt Nagyváradon és Bihar megye azon községeiben, ahova a debreceni dohánygyár szállítja a jó füstölmi valékot.

A nagyváradí tözsdekak pedig nemcsak bizonyos jövedelemtől estek el, hanem nagyobb esromnak voltak kitéve, mintha rendes időben megvalósul a miniszter akarat.

## A Kath. Kör ötödik közmívelődési estéje.

Nagy sikerrel zajlott le tegnap délután a Katholikus KÖ: ötödik közmívelődési estéje. A Szent László terem most is szufolásig megtelt előkelő közönséggel.

A rövid, de kitűnő műsort a honvédezenekar nyitotta meg Thomas „Mignon” nyitányával, melynek hárfaszólását Seregély Irma játszotta, a ki gyönyörű és precíz játékaival, mellyel a nehéz arpeggiókat játszotta, nagy sikert aratott. Hogy a zenekar Scharf biztos vezetése mellett remekelt, talán mondanunk is felesleges.

A tapsal fogadott megnyitó után Gálffy Sándor tartotta nagyszabású beszédjét, melyben élesen rámutatott a destruktív irány szomorú eredményére és bebizonyította fényes dialéktikával a keresztény világnézet diadalát. A keresztény családról, nő és gyermekvédelemről mondott még sok magiszivleendő dolgot. A gyönyörű beszédet nagy tetszéssel fogadta a közönség és az előadót melegen ünnepele. A beszéd bő kivonatát lapunk más helyén adjuk.

Utána Csillag Emilia songorán előadta Sladings „Frühlingrauschen”-jét, melynek nehéz részét könnyen győzte le kitűnő technikájával.

A tapsokkal fogadott songoraszám után ismét Seregély Irma játszotta hárfáján. Ezuttal Gounod híres „Ave Mariá”-ját adta elő, melynek hegedszólását Nagy Ferenc honvédőhadnagy játszotta, akit hosszú tévölléte után a közönség, mely az ő értékes művészetét jól ismeri, nagy örömmel fogadott. Nemes művészetével elragadta a közönséget szüntel is. Rendkívül bájos jelenség volt partnere, Seregély Irma, aki a nehéz futamokat teljes precizitással adta elő. Gyönyörű játékáért sok tapst kapott. A legközelebbi és utolsó közmívelődési estély jövő pénteken, a hó 30-án lesz.

R. M.

## A fogházörmester tragikus balesete.

### A vonat levágta a lábait.

Oláh Lajos nagyváradí fogházörmester tegnapelőtt Mezőtelegrden járt Széký Ferenc fogházfelügyelő társaságában a foglyok ellenőrsége végett. Este egy tehervonatra szállítottak fel, a kalaukocsiba, amely Nagyvárad felé tartott. A kocsiiban rajta kívül még több pályamunkás is ált.

Fugyivásárhely átkelésénél megtudták, hogy egy másik tehervonat hamarabb elindul Nagyvárad felé, mint az ő vonatuk. A pályamunkások le is ugráltak sorban és felszálltak a másik tehervonatra. Oláhék is elhatározták, hogy ők is felülnek, legelőbb hamarabb beérkeznek Váradra.

A tehervonat akkor már indulóban volt. Oláh szaladoi kezdett, a kalaukocsi azonban már elhaladt előtte. Közvetlenül utána egy személykocsi volt kapcsolva, erre próbált felugrani. Sötét, esős idő volt, a lépcsőt nem lehetett jól látni. Ugrás közben szerencsétlenségére hosszú kardja lábai közé akadt, aminek következtében megbottlott és hátraesett.

Az esés következtében lábai a vonat kerekai alá kerültek. Még volt annyi lélekjelensége, hogy kivonszolta magát a sínekről, úgy, hogy a többi kocsi nem ment rajta keresztül.

Vérbeborulva feküdt a luoskoz, felázott földön. Csak mikor a vonat elhaladt és a mozdony hatalmas gőzfodrai elozlottak, stett oda az örmester kiáltására Széký fogházfelügyelő, aki sabaít bekötözte.

A szerencsétlenül járt örmestert azon a vonaton helyezték el, amelylyel Mezőtelegrdől jöttek és behozták Nagyváradra, ahol a kórházban vették ápolás alá. Mindkét lábát térden alul megampulálták. Állapota súlyos. Baóthy Kálmán rendőrszatisviselő hallgatta ki Oláh Lajost a kórházban.

\*

Oláh a nagyváradí kir. ügyészségnek régi derék alkalmazottja, már régen nyugdíjba arant menni, de Baróthy Pál királyi ügyés, az ügyészség akkori vezetője annak idején nem javasolta a nyugdíjazást. Oláh Lajos így tovább is szolgálatban maradt s végezte szorgalommal és olyan tudással teendőt, amelyeket más — felebbvalói szerint — nem is igen tudott volna elvégezni. Szerencsétlensége összeinte sajnálkozást kelt minden körökben, ahol ismerték.

Egy levél, amelyel Oláh Lajos fia, ifjabb Oláh Lajos hadaagy írt, s amely a szerencsétlenség napján érkezett meg, érdekesen kapcsolódik az apa tragikus sorzába.

A fiatal hadaagy, aki költsezi megsebesülése után most harmadszor tért vissza gyógyultan a frontra, ezt a levelet írta édes apjának:

— Kedves apám, talán csak nincs valami baja? Nyugtalan vagyok és úgy érzem, hogy édesapámmal nagy szerencsétlenség történt. Irjon azonnal és nyugtasson meg.

A levél delőlött érkezett és este az apát összeroncsolt lábakkal szelíték ki a vonat kerekei alól.

**Tüdös Nagy Ferke szükése.**

Tegnap délelőtt a vármegyeház udvarán fát vágtak a megye urainak arra illetékes fuvágók. A munka esendően ment, a fűrész vidáman hasította a fát, a balta tovább aprította, hullott a hasáb jobbra balra. Egyszerre csak a foghás faláról egy ember pottyant a fahasábok közé. Elbukott, de astán hirtelen feltápáskodott a szaladni kezdett.

Abba a kis sikátorba futott, amely a főispáni lakás felé vezet. A főispán inasa észrevette a menekülő embert, hogy a szökevény rab és kezei össze vannak láncolva. Kiáltott a kapunak, aki hirtelen becsukta a menekülő előtt a kaput, az inas pedig az udvar felé vezető rácsot csapta be. Így az tán csapdába jutott a rab, akit az először foghászörök őrzetbe vettek.

Kiderült, hogy Tüdös Nagy Ferke a menekülő rab, akitnek viselt dolgairól már tájékoztattuk a Tiszántúli olvasóit. Csofálatos, hogy a megláncolt ember egy 4 méteres falra fel tudott mászni a át tudott jutni a szomszéd udvarra.

**A nagyváradai Mária-kongregációk békeájtatossága.**

Nagyvárad összes Mária-kongregációi közös szent áldozással ájtatosságot tartanak Gyűlöletölő Boldogasszony ünnepén, egyetként imájukat a világ összes Mária-kongregációjainak adóival.

A nagyváradai Mária-Kongregációk a békeájtatosság rendjét következőképpen állapítják meg:

Március 25. é. vasárnap reggel 7 órakor a városi plébánia templomban rövid szentbeszéd, szentmise és közös szent áldozás, amelyen valamennyi helybeli Mária-Kongregáció teljes számban részvesz a többi hívekkel. Minden kongregáció a templom előre megjelölt és fenntartott részében foglal helyet és pedig:

I. a bejáratól jobbra (epistola oldalon) a) Az előtérben a prem. főgimnázium ifjúsága a Mária-oltár környékén. b) A padokban (jobb oldalt) az urleányok kongregációja, az asszonyok kongregációja a kath. nővédek egyesület működő tagjaival együttesen, az iparosasszonyok kongregációja, egyúttal a nyomtatott felirattal jelzett padok szerint.

II. a bejáratól balra (evangelium oldalon) a) Az előtérben a főreáliskola ifjúsága a Sz. S. oltár környékén. b) Ugyanott a kath. nővédek egyesület leánykőrei a Mária-szobor környékén. c) A padokban (bal oldalt I-IV. pad) az Urak Kongregációja.

III. A templom többi padjaiban és részeken a kath. népszövetség tagjai és a többi hívek.

IV. A főgimnáziumi ifjúságból az énekek a koruson foglalnak helyet tanáraik vezetésével, hol Risch Mihály tanstánnal a következő énekeket intonálják a híveknek: a) félmisa előtt: Borzó szívvel... Offertoriumra solo vagy: A keresztáthoz megyek... b) félmisa után: Imádkunk Szent Otya, Üdvözlőgy Oltári Szentség. Ezzel itt: a keresztáthoz megyek c) áldozás végével: A fahérsereg indulója d) szentmise végén Magyar Himnusz.

Általában arra törekedünk, hogy a kórus nyugodt, határozott, helyes és nem siető intonálása mellett a hívek kívülről jól énekeljenek. Ebben az előkelő hölgyek a legjobb példát adhatják.

A szentáldozás rendje a következő: 1. a hívek a kath. népszövetséggel, 2. a fő-

gimnáziumi, 3. a főreáliskolai ifjúság, 4. a kath. nővédek egyesület leánykőrei, 5. urleányok, 6. urasszonyok kongregációja a kath. nővédek egyesület működő tagjaival, 7. iparosasszonyok kongregációja, 8. Urak kongregációja. A rendszeli tisztaságot a főgimnáziumi Mária kongregáció ifjúsága látja el.

Ugy a reggeli mint az esti ájtatosság alatt az asszonyok és urleányok kongregációjának kiküldöttei a templomban helyet foglalva alámiznát gyűjtönek két kis szalatra kitett tálcákon a nemzeti fogadalmi templomra.

B) Az este fél 7 órakor kezdődő ájtatosságnál a szent olvasó imádkozása oro pontonként és pedig oly módon lesz végrehajta, hogy az első csoport az olasz plébános urral mardja az imádság első, a második csoport az újvárosi plébános urral a második részét.

A szent olvasót rövid szentbeszéd előzi meg a sz. ájtatosság XV. Benedek pápa békeimájával ér véget.

Az elhelyezkedés az esti ájtatosságnál ugyannyi történelmi mint reggel.

A kongregációkat úgy reggel mint este jelvényeiket viselik.

**HÍREK**

**A Katholikus Népszövetség ünnepélye.**

Vasárnap Gyűlöletölő Boldogasszony ünnepén rendezt a Katholikus Népszövetség az idei szezonban hatodik ünnepélyét, ismét a Katholikus Nővédek Egyesület anyes és eszesnővédek intézete javára. A rendkívül vonzó számokból egybeállított, magas színvonalu műsor előre garantálja a legszebb sikert. A részletes műsor a következő:

1. a) Moskovsky: Serenade, b) Grieg: Pillangó. Zongorán előadja: Sas Aranka.
2. a) Kárpáti kesergő. b) A virágjára jól vigyáztam c) Vegyenek virágot. Éneklő: Vajnovszky Vilma. Zongorán Vajnovszky Árpád, hegedűn Schmelzer Béla kísérik.

3. Modern kereszties hadjárat. Beszéd. Tartja Pálffy Jenő.

4. Heborus ebéd. Tréfás jelenet, előadja: Hannig Aranka és Récz Marinka.

Az ünnepély vasárnap délután 5 órakor a Katholikus Kőr Szent László termében fog megtartani. Bélépti díj nincs, de szives adományok köszönettel fogadottatnak.

Fenntartott helyek előre megválthatók a Tiszántúli kiadóhivatalában.

A meghívók szétküldése folyamatban van; ha valaki tévedésből meghívóját meg nem kapta volna, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

**Királyi kihallgatások.** A M-g-nak nyilatkozott Károlyi Mihály gróf a királyi kihallgatásról. A kihallgatás 85 percig tartott, a beszélgetés mindvégig magyar nyelven folyt. Kegyesen meghallgatta a király az ő megjegyzéseit a érdeklődéssel kísérté fejtegetéseit, amelyekkel a függetlenségi párt külső és belső politikáját ismertette. — Zichy Ádám gróf egy óra hosszat volt ő feleségével, aki kegyesen meghallgatta előterjesztéseit. Sajnálatát fejezte ki, hogy elfoglaltsága miatt nem jöhetett Budapestre.

**\* Arz doktorátusz.** A kolozsvári egyetem bölcselet, nyelv- és történettudományi kara Arz vezérkari főnököt tiszteletidoktorsággal tüntette ki érdéy felszabadítás körüli szerzett érdeméért. Az tudlányban egyebek közt kiemelték, hogy Kolozsvár a mult nyár végén és az ősz folyamán az erdélyi hadsereg főhadiszállása volt. Az egyetem a mult félév folyamán a muszáj hájlkát vendégszeretettel osztotta meg Mars hadfival. Arz Artur gyalogsági tábornok midőn kancellájával az egyetemre költözött, azt mondta, hogy visszatért oda, ahonnan pályafutása kiindult, mert ő joghallgató volt a kedvet érezte letenni a doktorátust. Azt válaszolták rá, hogy verje csak ki az oláhokat, az lesz a legfényesebb doktorátus. Ez isten kegyelméből immár megtörtént s abban Arz vezéri talentumának nem csakély része volt.

**\* A Birói és Ugyézi Egyesület ülése.** Ma délután 5 órakor a Birói és Ugyézi Egyesület a törvényességi épület 40 es számu termében Balás Elemér dr. törvényességi elnök vezetésével ülést tart. Targy: A Birói és Ugyézi szervezet kérdésében állásfoglalás.

**\* Pállyné párnahajgyűjtése.** — Wiener Jenőné ivén: özv. Kohn Leóné, Regius, özv. Grünberger Bernátné, Reanthal Adolfné, Schwarz Ilésné, Ujváry Józsefné, Ratzerdorfer Frigyesné, Winter Károlyné, Wolf Samuáné, Léderer Manóné, dr. Bákefi Gyuláné, Seiner Benjáminné, özv. Weiss Ilésné, Weiss Gáborné, Deutsch K. L. né, Frankl Róza Weinberger Sándorné, Fényes Manóné, Lichtmann Miksáné, Wiener Jenőné, Ratzerdorfer Frigyesné. 5-5 K. k. küldtek a célra: Ullmann Miklósné, Ullmann Rozsáné, Ullmann Arturné, Schwarz Samáné, Klein Mórné, Gellits Gyuláné. Az iparosnők Mária kongregációja hölgyei Kuchta Eudréné felügyelőné felhívására 70 párnahuzatot, 5 párnát, 2 törülközőt, 1 lepedőt, 100 ciparattát, az olasz polgári leányiskola 13 párnahaját adakoztak. Mindezen adományokat hálásan köszöni a Vörös-Kereszt Jobbkéz-osztálya.

**\* Adomány a vak katonáknak.** Oláh Lajos és neje népszövetségi tagok 10 koronát adtak át szerkesztőségüknek a vak katonák javára. Ezzel gyűjtésünk 3915 K. 37 fillérré emelkedett. Rendeltetési helyére juttatjuk.

**\* A kongregációk énekpróbája.** Ma, szombaton délután 4 órakor a vasárnapi szentmisén előadandó énekekből (fehér szesz induló stb.) próba lesz a Kath. Kőr Szent-László termében. Ugyanekkor lesz a tavalyi kongregációk ünnepélyen előadott vegyeskari Ave Mária próbája, melyre a tagok megjelenését kéri a rendezőség.

**\* Adomány a Jobbkéznek.** Vinkler Jozsef 60 koronát juttatott hozzánk a Jobbkéz részére és pedig 40 koronát a sábeszt katonák párnahuzatára s 20 koronát a katonák husvétjára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

**\* A cipőárak maximálása.** Van szerezésünk az érdeklők tudomására honn, hogy a nm. keresk. miniszter urnak 31-1917. sz. M. E. rendelete, mely a cipőárak árának forgalmahoratlanság szabályozásáról szól, a kamarához leérkezett s ott a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1917. március 16. 22. A nagyváradai kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc sk. elnök h. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

## A vége: mozielőadás a forradalom filmjeivel.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Novoje Wremja szerint a cár legközelebb Angliába megy.

A Temps jelenti Pétervárról: Egész Oroszország, Turkesztánt és Finnországot is beleértve csatlakozott az új kormányzathoz. A forradalom 2000 halottjába és sebesültjébe került az országnak, ami a 130 milliónyi lakossághoz viszonyítva csekély. A cár internálása azért történt, hogy az ellenforradalmat és a monarchisztikus propagandát megakadályozzák. Kerenski igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a halálbüntetés eltörléséről. Pétervárt a cenzurát korlátozták, a színházak vasárnap játszani fognak, a mozik is: a forradalom filmjeit.

## Március 3-án kezdődik a német-amerikai háború.

Budapest, március 23. (Saját tudósítónktól) A Times szerint az amerikai kormány rendeletén dolgozik, hogy a hadiállapotot fennállónak tekinti Németországgal szemben március 3. tól kezdve.

\* **Betörés ifj. Popper József raktárába.** Ifj. Popper József Kórház-utca 5. szám alatti raktárhelyiségébe egy hét óra betörők jártak, míg végre tegnap éjjel sikerült rajtaszipai a tetteseket. A betörők nagymennyiségű lekvárt hordoztak el a raktárból, s néhány üveg sáborozest is elcipelték.

\* **Elhagyott női retikül.** A Kath. Kőr keddi vetítéstelepe után egy női retikült találtak a teremben. Tulajdonosa átveheti a Kőr háznagy hivatalában.

\* **Cipésziparcsook gyűlése.** Értesitem a testület kötelekésbe tartozó cipész iparosokat, hogy f. hó 25. éa, azaz vasárnap d. u. 3 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara nagytérképében a cipész szakosztály nagygyűlést tart, melyen az anyagbeszerzés és a cipők árának maximalítása kerül napirendre. — Teljes számban való megjelenést kér az Ipartestület elnöksége.

\* **A kilencujjú ember a Vigadóban.** A híres kilencujjú ember jelenik meg újból a Vigadó mozgó színház publikuma előtt. A szenzációs detektívdrámának első részét a második része és ez kerül bemutatásra ma, szombaton és Vasárnap a Vigadó mozgó színházban. A hatalmas előadórúma mellett kedves ujdonság a „Márvány menyasszony” vígjáték és egy pompás teraszfelvétel. Előadások szombaton és vasárnap délután 3 óráról.

\* **Az inasgyerek balesete.** — Sebvariz Sándor inasgyerek, aki Weiss József vasraktárában volt alkalmazva, tegnapelőtt egy társát akarván utánozni, benzint vitt száába s meggyújtott gyufaszálla fujtta a benzín gőzét. A láng azonban visszacsapott a gyermek arcába. Arca és nyaka egészen összeégett. A biharmegyei kórházban ápolják.

\* **Előkelő nagyváradai részvénytársaság kereskedelmét végzett fiatalemberi, vagy leányt keres gyakornoknak kezdő fizetéssel. Irásbeli ajánlatok a Tiszántal kiadóhivatalának küldendők.**

\* **Német nyelvből** alapos oktatásra állást keres jobb házhoz gyermekeket tanítani egy nagy németországi küsszony. Címe helyben Hid utca 15. szám alatt.

\* **Aszódi Kossuth utcai üzletében:** 1 nagy üveg Oroszhal 90—100 drbig 12 kor, darabzámra 20 fillér. — 1 kiló csokoládé 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg finom konyak 13 korona. Raktáron: ru a, likőrök, szilvórium, seprő és törköly, gyógyborok és asztali borok.

\* **„Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyszertanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13—02.

## SZÍNHÁZ.

### Heti műsora:

Szombat délután: Hírom a kislány.  
Szombat este: Hivatalnok leány. (Molnár Aranka vendégszínháza.)  
Vasárnap délután: Sibill.  
Vasárnap este: Nán. (Molnár Aranka vendégszínháza.)

### Hivatalnokleány.

(Molnár Aranka vendégszínháza.)

A Hivatalnokleány fővárosi újságró darabja, aki a színművészt terén kívánt babérokat szerezni. Megírta három felvonást, amelyeket szokott lenni minden jól nevelt színművésztől, azaz el volt végezve a dolog. Az első két felvonásban még mond valamit a színművész, a harmadik felvonásban azonban már csak ki bejárnak az emberek, míg végezetül az egyik főszereplő ilyesféle „csattanóval” zárja be a diskurzust: „Na, nekem végleg kámpecc!” A közönség igazi kritikája nyilatkozott meg a darab ezen címűs záróssava után, amikor tétovázva várakozott a helyén, hogy nem-e tévedésből libbent össze a függöny. Még a vendégművészeknek is elfeledetté tpsolni.

Pedig Molnár Aranka rajosabb óráját érdemelt volna, mint amilyent a felvonások végén kapott. Hogy nem tudja lángra gyullasztani a közönség kedélyét, az egyedül a darabnak köszönhető. Molnár Aranka igen kedves, bájos jelenség; közvetlen derűs játékmódora megkapó, szava kristályos és zengzeng; ő a darab életű ereje, amit már az is mutat, hogy a vidék majdnem minden színházában ő kreálta a főszerepet. A többi szereplők is nagy buzgalommal fáradoztak a darab megmutatásában: Bihari Ákos, Gandy Aranka, Tóth Elek, Sik Rózsa, Dóssa és a többiek. F.

# VIGADÓ

## mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Szombaton és vasárnap  
március 24-én és 25-én

# A 9 UJJU EMBER

II. rész.

Szenzációs detektív dráma 3 felv.

## A márvány menyasszony vígjáték.

# Tájkép

eredeti felvétel

Az előadások kezdete  
d. u. 5 órakor, vasár- és  
ünnepnap d. u. 3 órakor.

Helyárok rendesek.

<b>VISADÓ</b> mozgó- színház	Szombat <b>A 9 ujjú ember II. rész</b> dráma 3 felv.  Az előadások vasárnap d. u. 8 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek.
<b>URANIA</b> mozgó- színház	Szombat <b>A mindentudó</b> dráma 3 felv.  Az előadások vasárnap d. u. 8 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek.
<b>APOLLÓ</b> mozgó- színház	Szombat <b>Menekülő élet</b> történet 4 felv.  Az előadások vasárnap d. u. 8 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek.

**NYILTTÉR.**

**Olcsó Heti árjegyzék: árak.**

Vizespohár csiszolt üvegből . . . . .	26
Borospohár csiszolt üvegből . . . . .	20
Likőrpohár csiszolt üvegből . . . . .	30
Befőttes tányér csiszolt üvegből . . . . .	40
Teáscsésze fehér finom porcellán . . . . .	90
Mocacsésze színes finom porcellán . . . . .	80
Majolika gyümölcs tányér színezve . . . . .	60
Kávés csupor színes finom porcellán . . . . .	60
Gyermekcsupor színes finom porcellán . . . . .	40
Színes festett vizespohár aranyozással . . . . .	80
Gyermek fülspohár csiszolt . . . . .	30
Evőkanál jó erő fém . . . . .	60
Vizeskanaló finom csiszolt üvegből . . . . .	2
Borosüveg finom csiszolt üvegből . . . . .	2
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből . . . . .	2
Fűszer tartó finom majolika színezve . . . . .	2
Virág üvegváza színes díszítéssel . . . . .	2
Virág üvegváza színes aranyozással . . . . .	2
Virág majolikaváza aranyozással . . . . .	2
Virág majolikaváza aranyozással . . . . .	1
Virág üvegváza színes üvegből . . . . .	1
Virág váza porcellán színes Rococo . . . . .	1
Látképes emlék kávésbögére . . . . .	150
Látképes emlék gyermekbögére . . . . .	150
Szentképes aranyozott kávésbögére . . . . .	150
Szentelt viztartó színes porcellánból . . . . .	1
Szentelt viztartó aranyozással . . . . .	150
Szentelt viztartó színes duseranyozással . . . . .	2
Szentelt viztartó finom aranyozással . . . . .	8
Kávédaráló amerikai patent . . . . .	7
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos . . . . .	4
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos . . . . .	8
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos . . . . .	2
Tűzálló barna porcellán tejes lábos . . . . .	4
Vizeskészlet színes festett aranyozással . . . . .	5
Boroskészlet színes festett aranyozással . . . . .	5
Söröskészlet színes festett aranyozással . . . . .	5
Likőrkészlet színes festett aranyozással . . . . .	5
Teáspohár valódi alpaca foglalattal . . . . .	2
China ezüst vajtartó finom kivitelben . . . . .	5
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel . . . . .	10
Teáskés let színes roccoco aranyozással . . . . .	12
Kávéskészlet színes roccoco aranyozással . . . . .	12
Feketéskészlet színes roccoco aranyozással . . . . .	12
Mosdókészlet színes fayence felszerelve . . . . .	12
Ebédlőkészlet színes roccoco aranyozással . . . . .	36

Eladás nagyban és kicsinyben.  
**Ablak üvegezés! Réphelyettesítés!**

**KOMLÓS TESTVÉREK**  
üveg nagykereskedés  
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszervező: **Dr. KRÖGER ADÁM** Felelős szervező: **Dr. PAPP KÁROLY**

## Uj könyvkötészet.

Van szerencsém a n. é. közörség becses tudomására hozni, hogy a Rákóczi-ut 20. sz. alatt, a volt Bihar-nyomda r.t. házában egy a mai kornak teljesen megfelelő

## könyvkötészetet

rendeztem be, ahol minden e szakmába vágó munkálatokat jutányos árban készítek

Bátorkodom hivatkozni negyed évszázadon keresztül előbb a Lévai cégnél utóbb a Bihar-nyomdánál mint munkavezető eltöltött időmre és kérem azt a sokoldalulag megnyilatkozott bizalmat továbbra is személyemnek átruházni.

Tisztelettel  
Orenics Alajos.

!! Telefonszám 94. !!  
**Tanuló felvétetik.**

**Kiadó.** Arany János utca 7. sz. házában egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő szoba s egyéb mellékutakokkal 1917 augusztus hó 1-re. Értékezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

## Hasábos és vágott TŰZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

## JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, hivatalos bézhoz szállítatnak.

\* **Kiadó** Rimóczy utca 11. sz. házában bejárttal az Ezredévi emlék-tér felől is, a földszinten 1 uszi szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség szonni. Értékezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky utca.

Az Erzsébetligeten lévő **4 uj földszintes** házában egy és két szobás lakások mellékkellyiségekkel május hó 1-re kiadók,

Értékezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy **Incze** irodában Bémer-tér 8.

## Vas és rézagyak

afrik és löszormatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

## Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.  
**Telefon szám: 558**

\* **Butercozott szobák** rövidsbb hesezbb időre a Zöldfa-épületben kiadó. Felvilágosítással szolgál a szobakezelőnk (Zöldfa-épület.)

## IZSÁK LIDIA

elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad. Park-szálloda  
Nagy Sándor-u. 1. váratában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész főzőkben egyenes tartók, melltartók és harkótákban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti szobák műveztőnknek egyedül szállítója.

!! **Telefon: 11-53.** !!

\* **Polcskárta BOKSI** díszes lakás. Ár 1 korona 80 fillér. Kapható kivárási Parkra látván Apolló drográjában Kő-utca-ut 7/B.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házában az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékkellyiségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy **üzlethelyiség** és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értékezni lehet a házmesternél, vagy **INCZE** irodában, Bémer-tér 3-ik szám alatt.